

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2007-1-141 (Devralma)
Karar Sayısı : 07-90/1160-453
Karar Tarihi : 13.12.2007

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN,
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER: F.Yeşim AKCOLLU, Cengiz SOYSAL

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

20

: - Avrasya Gaz A.Ş.
Nida Kule Değirmen Sok. No:18/18 K:16 34742
Kozyatağı/İstanbul

D. TARAFLAR

: - Avrasya Gaz A.Ş.
Nida Kule Değirmen Sok. No:18/18 K:16 34742
Kozyatağı/İstanbul

- Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ)
Bilkent Plaza A-2 Blok Bilkent/Ankara

30

E. DOSYA KONUSU: BOTAŞ ile Gazexport arasında 18.2.1998 tarihinde yapılmış olan Doğal Gaz Satım Sözleşmesi'nin iki lota karşılık gelen 500 milyon m³'lük kısmının Avrasya Gaz A.Ş.'ye devrine izin verilmesi talebi.

40

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 19.11.2007 tarih ve 7644 ile intikal eden başvuru üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri çerçevesinde düzenlenen 5.12.2007 tarih, 2007-1-141/Öİ-07-FYA sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu 7.12.2007 tarih, REK.0.05.00.00-120/218 sayılı Başkanlık Önergisi ile 07-90 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; işlemin, tarafların ilgili ürün pazarındaki toplam ciroları itibarıyla 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir devralma olduğu ve işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen, bir hakim durum yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi, böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunun doğmasının söz konusu olmadığı, dolayısıyla işleme 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde izin verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

50 H.1.1. Avrasya Gaz A.Ş. (Avrasya)

Avrasya, yabancı ülkelerden doğal gaz satın alınması, ithali, iletimi, dağıtımı, Türkiye içinde ve yurt dışında depolanması, pazarlanması, ticareti ve ihracatı; transit geçişler dahil doğal gaz nakliyesi; boru hatlarının, gaz işleme fabrikalarının, yer altı gaz depolarının, gaz nakil sistemlerinin, kombine çevrim santrallerinin projelendirilerek inşa edilmesi gibi konularında faaliyet göstermek üzere kurulmuş bir şirkettir.

Yönetim Kurulu, Can Tahincioğlu, Onur Tahincioğlu, Yılmaz Hakan Karadayı, Igor Higer, Valery Soloviev, Özcan Tahincioğlu ve Mümtaz Tahincioğlu'ndan oluşan Avrasya'nın hissedarlık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Avrasya'nın Hissedarlık Yapısı

Hissedar	Pay (%)
Özcan TAHİNCİOĞLU	65,98
Pierini B.V.	27,50
Can TAHİNCİOĞLU	0,01
Onur TAHİNCİOĞLU	0,01
Yılmaz Hakan KARADAYI	6,50
Toplam	100,00

60 Pierini B.V., Hollanda menşeli bir şahıs şirkettir. Şirketin tek hissedarı olan Edward Chiger'in vefatının ardından oğlu Igor Higer şirketin tek hissedarı olmuştur. Pierini B.V.'nin faaliyet alanı, şirketler kurmak, iştirak etmek, sermaye yatırmak ve danışmanlık yapmak gibi hizmetleri içermektedir.

Avrasya'nın kuruluş sözleşmesi gereğince şirketin yönetim kurulu 7 kişiden oluşmaktadır. Yönetim kurulunun üç üyesi (A) grubu, iki üyesi (B) grubu, iki üyesi de (C) grubuna mensup hissedarlar çoğunluğunun göstereceği adaylar arasından seçileceği görülmektedir. (A) grubu %45 hisse ile Özcan Tahincioğlu'ndan; (B) %27,5 hisse ile grubu Pierini B.V.'den ve (C) grubu da %27,5 hisse ile Özcan Tahincioğlu, Can Tahincioğlu, Onur Tahincioğlu ve Yılmaz Hakan Karadayı'dan oluşmaktadır.

70 H.1.2. BOTAŞ

BOTAŞ, 15.8.1974 tarihinde Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO)'na bağlı olarak Irak'tan Ceyhan'a ham petrol taşımak üzere kurulmuş; tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesi ile sınırlı bir İktisadi devlet teşekkülü'dür. 1987'den bu yana, BOTAŞ'ın ham petrol boru hattı faaliyeti, doğal gaz taşımacılığı ve ticareti faaliyetlerini de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. BOTAŞ, 397 sayılı ve 9.2.1990 tarihli Kanun Hükmünde Kararname ile doğal gaz ithalatı, iletimi (şehir dağıtımı dışında), ticareti ve tarifelerinde tekel statüsü elde etmiştir. 1995'te şirket bağımsız şirket statüsünü kazanarak kamu iktisadi teşekkülü şeklinde yeniden yapılandırılmıştır.

80 4646 sayılı Kanun, 397 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi yürürlükten kaldırmış ve dolayısıyla BOTAŞ'ın hukuki tekelini kaldırarak, doğal gaz piyasasına yeni şirketlerin girmesini ve rekabet ortamının yaratılmasını amaçlamaktadır.

H.1.3. Gazprom Export

90 Gazprom Export'un ana şirketi olan OAO Gazprom (Gazprom), gaz, petrokimyasallar, hidrokarbon gazları ve diğer gaz ve petrokimya endüstrisindeki ürünlerin ihracatı ve pazarlanması faaliyetlerini yürüten, Rusya menşeli bir şirkettir. Gazprom Rusya'daki doğalgaz rezervlerinin %60'ına sahip olup, doğal gaz üretiminin %85'ini gerçekleştirmektedir. Gazprom, eski SSCB ülkeleri dışında, Batı ve Orta Avrupa'da yer alan 22 ülkeye doğalgaz satmaktadır. Şirketin söz konusu ihracatı kontrolünde olan Gazprom Export tarafından gerçekleştirilmektedir. Gazprom Export doğalgaz satışının yanında ham petrol ve petrol ürünleri ihracatı da yapmaktadır. Gazprom Export, 2006 yılında 22 Avrupa ülkesine toplam 151,1 milyar metreküp doğalgaz satarak 37,2 milyar Amerikan Doları gelir elde etmiştir. 2006 yılında şirketin (eski SSCB dışında kalan 10 büyük müşterisine) tedarik ettiği doğalgaz miktarına ilişkin tabloya aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 2: Gazprom Export'un İhracat Gerçekleştirdiği Ülkeler

Ülke	Miktar (milyar metreküp)
Almanya	37,9
İtalya	21,4
Türkiye	19,9
Fransa	10
Macaristan	7,7
Çek Cum.	7,4
Polonya	7,7
Avusturya	6,6
Slovakya	6,8
Romanya	5,1

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

100 Dosyada yer alan bilgiler ışığında, Avrasya tarafından BOTAŞ'ın ithalat sözleşmelerinin bir kısmının devralınması işleminin değerlendirilmesi açısından ilgili ürün pazarı "*doğal gaz toptan satışı pazarı*" olarak tanımlanmıştır.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Toptan satış pazarına, ilgili mevzuatta getirilen herhangi bir coğrafi sınırlamanın bulunmadığı göz önüne alındığında, ilgili coğrafi pazarı "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları*" olarak belirlenmiştir.

H.3. Değerlendirme

H.3.1. İşlemin Niteliği Bakımından Yapılan Değerlendirme

110 BOTAŞ'ın 18.2.1998 tarihinde Gazexport (yeni adıyla Gazprom Export) ile yapmış olduğu Doğal Gaz Satım Sözleşmesi'nin 2 lota karşılık gelen 500 milyon m³'lük kısmının Avrasya tarafından devralınması işlemi neticesinde, daha önce söz konusu sözleşmede belirtilen miktar münhasıran BOTAŞ'ın tasarrufunda iken, devralma işlemi sonrasında 2 lota karşılık gelen pazar payı ve cironun daha önce ilgili pazarda faaliyeti olmayan Avrasya'ya devredilmesi söz konusu olduğundan; söz konusu işlemin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Tebliğ 2. maddesi anlamında bir devralma işlemi olduğu görülmektedir.

H.3.2. Eşikler Açısından Yapılan Değerlendirme

120 1997/1 sayılı Tebliğ'in 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 4. maddesinde "bir birleşme veya devralma sonucunda birleşmeyi veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin, ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın % 25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının yirmibeş trilyon Türk Lirası'nı aşması halinde Rekabet Kurulu'ndan izin almaları zorunludur" ifadesi yer almaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde, başvuru konusu işlemin, 2006 yılı verilerine göre, BOTAŞ tarafından Avrasya'ya devri söz konusu olan 2 lotun karşılık geldiği pazar payı (%....) eşik altında kalsa da, söz konusu miktara karşılık gelen cironun (.....) YTL olması nedeniyle, 1997/1 sayılı tebliğ kapsamında izne tabi bir işlem olduğu anlaşılmaktadır.

H.3.3. İşlemin 4054 Sayılı Kanun'un 7. Maddesi Açısından Değerlendirilmesi

130 Devir işleminin değerlendirileceği pazar Türkiye doğal gaz toptan satış pazarıdır. Bu kapsamda toptan satış pazarında faaliyette bulunan teşebbüsler, yaptıkları satışlar ve pazar payları aşağıdaki gibidir:

Tablo 3: 2006 Yılı İtibarıyla Doğal Gaz Satış Miktarları ve Pazar Payları

Firma	Satış Miktarı (m ³)	Pazar Payı(%)
BOTAŞ	(.....)	(.....)
TPAO	(.....)	(.....)
THRACE BASIN	(.....)	(.....)
AMITY OİL	(.....)	(.....)
TOPLAM	(.....)	100

Tablodan da görüldüğü üzere BOTAŞ'ın toptan satış pazarındaki payı %96,9551'dir. Gerçekleşecek devir işlemi sonucunda Avrasya'nın 2 lota tekabül eden 500 milyon m³/yıl tutarındaki alım anlaşmasını devralacağı, bu miktarın ise tüketim içindeki payının sadece %(....) olduğu görülmektedir.

140 2007 yılı içerisinde Türkiye doğal gaz piyasasında yaşanan/yaşanacak gelişmeler (Azerbaycan gazının gelmeye başlaması, TPAO'nun Treador ve Stratic Energy ile oluşturduğu ortak girişim vasıtasıyla doğal gaz çıkarması, Shell Enerji A.Ş. ve Bosphorus Gaz A.Ş.'nin toptan satış faaliyetine başlaması, vb) sonucunda toptan satış pazarına yeni aktörler katılacaktır. Bu ve benzeri gelişmeler sonrasında Avrasya'nın devralacağı miktara ilişkin pazar payının %(...)'un da altına düşeceği görülmektedir.

150 Kaldı ki, buradaki asıl nokta, hakim durumdaki BOTAŞ'ın sözleşmelerinin bir kısmının ve dolayısıyla toptan satış pazarındaki payının bir kısmının sektöre yeni giren bir teşebbüse devrediliyor olmasıdır. Nitekim, işlemin gerekçesini oluşturan 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun Geçici 2. maddesi de asıl itibarıyla sektörde BOTAŞ'ın sahip olduğu tekel konumunun bu devirler ile kaldırılması ve sektörde rekabetin sağlanması olduğu söylenebilir. Dolayısıyla, her ne kadar belli faaliyetlerin devredilmesi ve bu devredilen kısmın eşikleri aşması nedeniyle söz konusu işlem Rekabet Kurulu iznine tabi olsa da, işlemin esası toptan satış pazarında yoğunlaşma yaratıcı değil aksine yoğunlaşmayı azaltıcı niteliktedir.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

Bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve

07-90/1160-453

160 Devralmalar Hakkında Tebliğ” kapsamında izne tabi olduğuna, işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.